

VEILIG WERKEN MET DE MOTORKETTINGZAAG

Werken met een motorkettingzaag brengt veiligheidsrisico's met zich mee. De zaag draait snel en het hout kan zich onvoorspelbaar gedragen. Denk aan plotseling vallende takken of bomen, splijtende stammen, opverende takken en wegdraaiende bomen. Daarnaast kan er blootstelling plaatsvinden aan: lawaai, trillingen, schadelijke stoffen zoals o.a. uitlaatgassen en stof.

Voor lichamelijke belasting en de motorkettingzaag, ga naar [Lichamelijke belasting bij de motorkettingzaag](#).

Knelpunten

- Mensen hebben onvoldoende opleiding, kennis en ervaring voor de verschillende werkzaamheden.
- De onderlinge samenwerking is onvoldoende en er wordt onvoldoende afstand gehouden bij het werken met hout onder spanning, wegschietend hout en vallend hout.
- Medewerkers kunnen ernstige en levensbedreigende verwondingen

oplopen door gebruik van de machine.

De brancheafspraken

- Zorg dat de medewerkers zijn geschoold in de noodzakelijke werktechnieken en vaardigheden. Zorg dat medewerkers de juiste kennis hebben van de hulpmiddelen die de veiligheid verhogen.
- Zorg altijd voor het juiste type zaag. Deze moet zijn afgestemd op de werkzaamheden.
- Gebruik de tophendelzaag alleen voor werkzaamheden in de boom.
- Maak afspraken over een opleiding die passend is voor:
  - eenvoudig te vellen bomen.
  - moeilijk te vellen bomen.
  - zeer moeilijk te vellen bomen.
- Maak duidelijke afspraken over de frequentie van opfrismomenten. Zorg dat de herhalingscursus is afgestemd op de bedrijfssituatie.
- Zorg altijd voor minimaal twee mensen op de werkplek.
- Werk op een veilige afstand van elkaar. Kom als er wordt samengewerkt niet binnen een cirkel van ongeveer 1,5 meter rondom de draaiende ketting.

Checklist

DAGELIJKSE PRAKTIJK

- Houd de werkplek ruim en vrij van obstakels.
- Gebruik de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen. Vervang defecte persoonlijke beschermingsmiddelen meteen.
- Gebruik hulpmiddelen die de veiligheid verhogen: velhevels, wiggen, lieren of een hoogwerker.
- Gebruik een tophendelzaag alleen in de boom en alleen als dat noodzakelijk is. Gebruik deze zaag niet op de grond.
- Zorg voor afwisseling en neem tijdig pauzes.
- Leen geen motorkettingzaag uit aan onbekende en onbevoegde.

TOELICHTING OP DE MAATREGELEN ORGANISATIE EN VOORBEREIDING

- Vel, indien mogelijk met een harvester
- Werk met CE-gemarkeerde machines en apparaten, inclusief documentatie en gebruikshandleiding.
- Zorg dat de capaciteit van de motorkettingzaag passend is. Het vellen van zware bomen vraagt om een andere zaag dan licht snoeiwerk. Bij licht snoeiwerk is een zware zaag lichamelijk belastend en gevaarlijker.
- Zorg eventueel voor een vervangende motorkettingzaag op de werkplek. Dit voorkomt dat er wordt doorgewerkt met een zaag met gebreken.
- Maak vooraf een inschatting: staat het hout onder spanning of is het verrot? Is er sprake van extreme scheefstand?
- Neem maatregelen om te voorkomen dat verkeersdeelnemers of omstanders getroffen worden door vallend hout. Houd ook rekening met andere objecten, zoals bebouwing en bovengrondse leidingen. En houd rekening met de weersomstandigheden.
- Zorg dat de gebruikershandleiding en de documentatie van de motorkettingzaag toegankelijk zijn voor de gebruiker.
- Denk aan wegafzetting. Bespreek dit met de wegbeheerder.

Foto: Wegafzetting

- Zorg voor goede communicatiemiddelen op de werkplek en een goed gevulde verbandtrommel.
- Zorg dat de bedrijfshulpverlening goed is geregeld.

GEREEDSCHAP, MACHINES EN APPARATEN

- Onderhoud de motorkettingzaag goed.
- Zorg dat de zaagketting correct is geslepen.

OPLEIDING EN INSTRUCTIE

- Zorg voor opgeleide medewerkers die kennis hebben van het werken met een motorkettingzaag.
- Zorg dat medewerkers die bomen vellen daarvoor de noodzakelijke opleiding hebben. Kijk eens naar de inhoud van de opleiding. Voor inhoud, zie onderaan dit document.
- Zorg dat medewerkers die een tophendelzaag gebruiken daarin getraind zijn.
- Bespreek ongevallen en bijna-ongevallen die in het bedrijf of in de sector hebben plaatsgevonden.

PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

- Beoordeel steeds welke persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) nodig zijn en zorg dat deze beschikbaar zijn:
- Verplicht:
  - Draag een veiligheidshelm, zaagschoenen of zaaglaarzen, werkhandschoenen en een zaagbroek of zaagoverall
  - Gebruik gehoorbescherming.
  - Gebruik oog- of gelaatsbescherming

- Indien nodig:
  - Signaalkleding
- Zitten persoonlijke beschermingsmiddelen niet comfortabel of zijn ze verouderd. Vervang defecte persoonlijke beschermingsmiddelen meteen.

WAT U VERDER NOG MOET WETEN

- Verminder blootstelling aan schokken en trillingen.
- Stel bij aanschaf van een nieuwe kettingzaag hoge eisen aan gebruiksgemak en trillingsdemping (zie ook [lichamelijke belasting bij de motorkettingzaag](#))
- Bespreek de trillingsnorm waaraan een nieuwe machine moet voldoen.
- Stem de dagelijkse gebruiksduur af op het trillingsniveau.
- Zorg voor periodiek onderhoud aan trillingsdempende rubbers van de machine.
- Werk met emissie-arme brandstoffen.

MEER INFORMATIE

- Bij uw leverancier of opleidingsinstituut
- Arbohandboek VBNE [Veiligheidsinstructieblad Motorkettingzaag](#)
- Zie ook informatie over [Hulpverlening Geïsoleerde Arbeid \(HGA\)](#)
- [Uitlaatgassen en dampen van brandstoffen](#)
- Veiligheidsinstructieblad VBNE – [Knotten van bomen met de motorkettingzaag](#)

Foto: Stem de opleiding af op de bomen die geveld moeten worden.

OPLEIDING

Zorg ervoor dat de inhoud van de opleiding is afgestemd op de bomen die geveld moeten worden.

- Eenvoudig te vellen bomen (Lichte velling). De diameter op borsthoogte is niet groter dan ongeveer 25 cm. De stand van de bomen is nagenoeg rechtopstaand. De bomen kunnen vrij in de gewenste valrichting vallen.
- Moeilijk te vellen bomen (Zware velling). Bomen met een diameter op borsthoogte groter dan ongeveer 25 cm. Of bomen die door hun stand niet zonder hulpmiddelen zoals een wig of een lier in de gewenste valrichting geveld kunnen worden.
- Zeer moeilijk te vellen bomen (Hout onder spanning). Bomen en stammen waarbij tijdens het zagen zeer grote houtspanningen kunnen vrijkomen. Bijvoorbeeld bij omgewaaide bomen of bomen waarbij de hangrichting zeer sterk naar de gewenste valrichting is toegericht.